

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ANABİLİM DALI: İSLAM TARİHİ VE SANATLARI

PROGRAM: İSLAM TARİHİ VE SANATLARI TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS PROGRAM MÜFREDATI					
I. YIL					
I. DÖNEM	TPK	AKTS	II. DÖNEM	TPK	AKTS
İTS-501 İslam Tarihi ve Sanatları Araştırma Teknikleri	3 0 3	6	İTS-502 Seminer	0 2 0	6
Seçmeli Ders	3 0 3	6	Seçmeli Ders	3 0 3	6
Seçmeli Ders	3 0 3	6	Seçmeli Ders	3 0 3	6
Seçmeli Ders	3 0 3	6	Seçmeli Ders	3 0 3	6
Seçmeli Ders	3 0 3	6	Seçmeli Ders	3 0 3	6
Toplam	15 0 15	30	Toplam	12 2 12	30
II. YIL					
III. DÖNEM	TPK	AKTS	IV. DÖNEM	TPK	AKTS
İTS-595 Uzmanlık Alan Dersi I	5 0 0	6	İTS-596 Uzmanlık Alan Dersi II	5 0 0	6
İTS-597 Tez Çalışması I	0 1 0	24	İTS-598 Tez Çalışması II	0 1 0	24
Toplam	5 1 0	30	Toplam	5 1 0	30

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI SEÇMELİ DERS LİSTESİ		
Dersin Kodu ve Adı	TPK	AKTS
İTS-503 Osmanlı Türkçesi Tarih Metinleri I	3 0 3	6
İTS-504 Osmanlı Türkçesi Tarih Metinleri II	3 0 3	6
İTS-505 İslam Öncesi Arap Tarihi ve Kültürü	3 0 3	6
İTS-506 Hz. Muhammed'in Hayatı ve Dönemi	3 0 3	6
İTS-507 Batı Literatüründe Hz. Muhammed	3 0 3	6
İTS-508 Râşid Halifeler Dönemi İslam Tarihi	3 0 3	6
İTS-509 Emeviler Dönemi Siyasi ve Kültürel Tarih	3 0 3	6
İTS-510 Abbasiler Dönemi Siyasi ve Kültürel Tarih	3 0 3	6
İTS-511 İslam Tarihi Kaynakları	3 0 3	6
İTS-512 Endülüs Siyasi ve Kültürel Tarihi	3 0 3	6
İTS-513 Cumhuriyet Türkiyesinde İslam Tarihçiliği	3 0 3	6
İTS-514 Türk-İslam Devletleri Siyasi ve Kültürel Tarihi	3 0 3	6
İTS-515 Tarih Felsefesi	3 0 3	6
İTS-516 Osmanlı Siyasi ve Kültürel Tarihi I	3 0 3	6
İTS-517 Osmanlı Siyasi ve Kültürel Tarihi II	3 0 3	6
İTS-518 Türk Edebiyatında Hz. Muhammed	3 0 3	6
İTS-519 Türk İslam Edebiyatı Metinleri I	3 0 3	6
İTS-520 Türk İslam Edebiyatı Metinleri II	3 0 3	6
İTS-521 Türk İslam Edebiyatı I	3 0 3	6

İTS-522 Türk İslam Edebiyatı II	3 0 3	6
İTS-523 Dini Tasavvufi Türk Edebiyatı Metinleri I	3 0 3	6
İTS-524 Dini Tasavvufi Türk Edebiyatı Metinleri II	3 0 3	6
İTS-525 Türk Musikisi Kaynakları	3 0 3	6
İTS-526 Türk Din Musikisi Nazariyatı ve Repertuarı	3 0 3	6
İTS-527 İlk Devir İslam Mimarisi	3 0 3	6
İTS-528 Türk-İslam Süsleme Sanatlarında Malzeme ve Teknik	3 0 3	6

T: Teorik, P: Pratik, K: Kredi, AKTS: Avrupa Kredi Transfer Sistemi

Mezuniyete İlişkin Esaslar:

- Yüksek lisans programında ders aşamasını tamamlayabilmek için toplam 27 kredilik 9 (dokuz) adet dersin ve kredisiz zorunlu seminer dersinin tamamlanması gerekmektedir.
- Tez danışmanı atanmış ve ders aşamasını tamamlayıp tez aşamasına geçen öğrenci, tez savunma sınavına alınıp başarılı bulununcaya kadar danışmanı tarafından açılacak olan kredisiz zorunlu uzmanlık alan dersi ve kredisiz zorunlu tez çalışması derslerine her dönem kayıt yaptıracaktır.
- Ders aşamasını tamamlayabilmek için genel not ortalamasının 100 üzerinden en az 75 olması gerekmektedir.
- Öğrenciler her dönem en az 30 AKTS'lik ders alacak olup program 120 AKTS ile tamamlanabilecektir.
- Dersleri ve programın tamamını bitirme süreleri “Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği”nin ilgili maddelerine göre yürütülmektedir.

DERS İÇERİKLERİ

İTS-501 İslam Tarihi ve Sanatları Araştırma Teknikleri (3 0 3) (Zorunlu)

Her bilim dalının kendine özgü bir konusu, bu konunun belli kriterlere göre değerlendirilmesini sağlayan bir analiz mantığı, bu mantık üzerinden şekillenen bir metodolojisi, bu metodoloji çerçevesinde üretilen kavramsal yapısı, bu kavramsal yapı üzerinden oluşan ittifak/oydaşım ve ihtilaf noktalarını sonraki nesillere aktaran ve sürekliliği sağlayan bir literatürü vardır. Dolayısıyla herhangi bir bilim dalında uzmanlaşmak, öncelikle genel anlamda bilimsel araştırma mantığını ve tekniklerini kavramak, özelden de bilim etiğine bağlı kalmak kaydıyla ilgili bilim dalının kendine özgü yönleri çerçevesinde bu mantığı işletebilecek yeterliliğe ulaşmakla mümkündür. Binaenaleyh İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı'na kayıtlı her öğrencinin bu yeterlilik düzeyine ulaşması bu dersin temel amacıdır.

İTS-502 Seminer (0 2 0) (Zorunlu)

Akademik çalışmanın en temel vasıflarından biri de ulaşılan sonuçların, bilimsel etik, araştırma ve yazın kriterlerine uygun bir tarzda bilim camiası ve kamuoyuyla paylaşılmasıdır. Bu zorunluluk bilimsel çalışmalara özgü; çoğunlukla “ilmi tez”, “bilimsel makale”, “bildiri” vb. kavramlarla ifadesini bulmuş bir edebiyat/litaratür türü teşkil etmiştir. Bir önceki dönemde zorunlu olarak verilen İslam Tarihi ve Sanatları Araştırma Teknikleri Dersi'nin de ulaşmak istediği temel hedef, ilgili kriterlere uygun ilmi araştırma yapmak ve bu araştırmanın sonuçlarını usulünce bilimsel camiaya sunmak yeterliliği kazandırmaktır. Ancak bu yeterliliğin kazanılabilmesi kâfi miktarda pratik yapmayı gerektirir. Zorunlu olarak programa dahil edilen seminer çalışmalarının da temel amacı; dersi alan her öğrencinin, ilgili öğretim üyesinin denetiminde ve gözetiminde yeterince pratik yapmak suretiyle yapacakları bilimsel araştırma ve tez safahatına hazır hale gelmelerini temindir.

İTS-503 Osmanlı Türkçesi Tarih Metinleri I (3 0 3) (Seçmeli)

Dersin amacı, kültür ve medeniyetimiz açısından vazgeçilmez öneme sahip Osmanlı Türkçesi hakkında öğrencileri bilgi sahibi kılmaktır. Bu maksatla Osmanlı Türkçesi'yle yazılmış bir eseri okumak için asgari düzeyde bilinmesi gereken gramer kurallarının öğrenilmesine öncelik verilecektir. Daha sonra Osmanlı

Türkçesi tarihî metnlerinin tarihçesini araştırmaya, metinleri tanımaya geçilecek, bütün bu aşamalarda seçilmiş tarih kaynaklarından metin okuma pratikleri yapılacaktır. Böylece farklı matbu tarih metinleri üzerinden öğrencilerin okuma becerileri ileri seviyelere taşınacaktır.

İTS-504 Osmanlı Türkçesi Tarih Metinleri II (3 0 3) (Seçmeli)

Dersin amacı, Osmanlı Türkçesi yazma tarih metnlerinin okunmasını, anlaşılmasını ve Osmanlı diplomatikası hakkında bilgi sahibi olunmasını sağlamaktır. Başlangıçta yazı çeşitlerinin okunmasına yönelik gerekli bilgi ve uygulamanın kazandırılmasına yer verilecektir. Yazı çeşitlerinin temel özelliklerine değinilecek ve farklı yazı çeşitleriyle farklı dönemlerde kaleme alınan metinler üzerinden okumalar yapılacaktır. Sonuçta nesih, rik'a, talik gibi yazı türlerinin aralarındaki farklar öğrenilecek ve bu türden yazma metinlerin rahatça okunacağı seviyeye gelinecektir.

İTS-505 İslam Öncesi Arap Tarihi ve Kültürü (3 0 3) (Seçmeli)

İslam'dan önce Arap yarımadasının siyasi, dini ve kültürel durumu incelenecektir. İlgili derste İslam'ın ortaya çıkışında dünyanın genel olarak siyasi panoraması ele alındıktan sonra Arap Yarımadasının coğrafi yapısı ve siyasi durumu, etno-demografik yapısı incelenecektir. Arap yarımadası hakkında bu genel değerlendirmelerden sonra özellikle İslam'ın ortaya çıktığı Hicaz yarımadası özelinde Hz. İbrahim ve Kâbe tarihi, Kureyş'in Mekke'ye yerleşmesi ve Mekke'de dini ve idari yapılanmanın tesisi, Cahiliye dönemi inanç ve ibadet ekseninde ortaya çıkan çeşitli kültürel ve hukuksal âdet ve gelenekler incelenecektir. Bu şekilde İslam öncesi Arap yarımadasının tarihi ve kültürel arka planını öğrenebilme sağlanmış olacaktır.

İTS-506 Hz. Muhammed'in Hayatı ve Dönemi (3 0 3) (Seçmeli)

Hız. Peygamber dönemi hâdiselerinin tarih rivayetlerine dayalı olarak detaylı bir şekilde incelenmesi ve rivayet tenkitlerinin yapılması sağlanacaktır. Bu derste ilk olarak İslam öncesi Arap toplumunun siyasi, ekonomik, dini ve kültürel yapısı incelenerek ortaya konulacaktır. Sonrasında Hz. Peygamber'in ortaya çıktığı Mekke toplumu ve ailesi, peygamberliğine kadar hayatı, peygamber oluşu ve Mekke'de karşılaştığı muhalefet, Habeşistan'a hicret, boykot, Akabe biatleri ve Medine'ye hicret konuları değerlendirilecektir. Medine'ye hicreti takiben ortaya çıkan çeşitli siyasi olaylar ve savaşlar; bu bağlamda müşrikler, Yahudiler ve Hıristiyanlarla olan ilişkiler değerlendirilecektir.

İTS-507 Batı Literatüründe Hz. Muhammed (3 0 3) (Seçmeli)

Hız. Muhammed hakkında batılı araştırmacılar tarafından yapılmış araştırmalar eleştirel bir bakış açısıyla incelenecektir. İlgili derste Batılı ilim adamlarının Doğu hakkında yaptıkları çalışmalar anlamındaki oryantalizmin ortaya çıkışı ve gayeleri hakkında genel hatlarıyla bilgiler değerlendirilecektir. Sonrasında tarih boyunca Batı'da Hz. Muhammed algısı, Hz. Muhammed'le ilgili Batı'da yapılan ilk çalışmalar, XVII, XVIII, XIX ve XX. asırlarda yapılan çalışmalarla birlikte günümüz Batı dünyasında konu ile ilgili yapılan çalışmalar ele alınacaktır. Bu şekilde Batı'daki Hz. Muhammed algısı hakkında bilgi sahibi olunmakla birlikte Batı literatürü hakkında da bilgi sahibi olunacaktır.

İTS-508 Raşid Halifeler Dönemi İslam Tarihi (3 0 3) (Seçmeli)

Raşid Halifeler dönemi dini, siyasi, sosyal ve kültürel gelişmeler ele alınacaktır. Bu anlamda dönemin siyasi olayları arasında yer alan Hz. Ebu Bekir'in halife seçilmesi ve bu dönemde ortaya çıkan ortaya çıkan ridde ve isyan hareketlerinin sebep ve sonuçları, Bizans ve Sasani devletleri üzerine seferlerin başlaması incelenecektir. Aynı şekilde Hz. Ömer'in halife olması, dönemindeki fetihler, kurumlaşma faaliyetleri ve yeni medeniyet merkezlerinin kurulması ele alınacaktır. Sonrasında Hz. Osman'ın halife seçilmesi, dönem fetihleri, Hz. Osman'ın icraatları, tenkide uğradığı noktalar ve fitne hadiseleri detaylı bir şekilde analiz edilecektir. Bu derste son olarak Hz. Osman'ın şehadeti sonucu Hz. Ali'nin halife seçilmesi, İslam toplumunda ilk iç savaş olan Cemel Savaşı, Hz. Ali-Hz. Muaviye mücadelesi sonucu ortaya çıkan Sıffin Savaşı, hakem olayı, Hariciler ve Hz. Ali'nin şehadeti konuları olayların sebep-sonuç çerçevesinde ele alınarak analitik yöntemle incelenecektir.

İTS-509 Emeviler Dönemi Siyasi ve Kültürel Tarih (3 0 3) (Seçmeli)

Bu derste Emeviler dönemi dini, siyasi, sosyal ve kültürel gelişmeler ele alınacak, İslam medeniyetinin ana unsurları ve bu medeniyeti oluşturan çevresel faktörler incelenecektir. İki kısım olarak ele alınacak olan bu derste ilk olarak Emevilerin kuruluş dönemi incelenecektir. Özellikle Muaviye sonrası iktidara gelen Yezid dönemi olayları ve bu olayların İslam toplumuna olan etkileri değerlendirilecektir. Siyasi tarih bağlamında Emeviler dönemi ortaya çıkan çeşitli dini, siyasi ve kabile gruplarının neden oldukları isyanlar sebep-sonuç bağlamında ele alınacaktır. Özellikle Emeviler döneminin belirgin bir özelliği olarak Arap kabilelerinin birbirleri ile olan siyasi rekabetleri ele alınacaktır. Dönemin siyasi olayları yanında İslam medeniyetinin temellerinin atıldığı bu dönemde tesis edilen idari kurumların ilmi gelişim seyri de incelenecektir.

İTS-510 Abbasiler Dönemi Siyasi ve Kültürel Tarih (3 0 3) (Seçmeli)

Bu derste ilk olarak Abbasiler devletinin kuruluşu, ilk dönem ve sonrasında ortaya çıkan çeşitli isyanlar ve siyasi hadiseler incelenecektir. Bunun yanında Abbasiler döneminde Türklerin orduda istihdamıyla birlikte ortaya çıkan yeni siyasi yapılanmalar, Emirü'l-Ümerâlik kurumunun tesisi ve sonuçları, Büveyhilerin hakimiyet yıllarını takiben Selçuklu nüfuzu ve son olarak Moğol istilasıyla birlikte Abbasilerin yıkılışı ele alınacaktır. Bu derste ayrıca Abbasiler dönemi ve kültürel gelişmeler ele alınacak, İslam medeniyetinin ana unsurları ve bu medeniyeti oluşturan çevresel faktörler incelenecektir. Bu anlamda Abbasiler dönemi dini ve müsbet ilimlerin gelişim seyri, tercüme okulu olarak ortaya çıkan Beytü'l-Hikme kurumu ve Abbasiler devrinde ortaya çıkan çeşitli idarî, dinî ve hayrî müesseseler ele alınacaktır.

İTS-511 İslam Tarihi Kaynakları (3 0 3) (Seçmeli)

İslam Tarihinin temel kaynakları dönemlere ayrılarak tanıtılacaktır. Bunun için tarih çalışmalarında kaynakların değeri, İslam Tarihi çalışmalarında kullanılan kaynaklar, kaynakların tasnifi ve değeri incelenecektir. Bu konuda ilk olarak genel anlamda tarih ve kaynak kavramları, kaynakların tasnifi bilgisi verilecektir. Sonrasında İslam tarihçiliğine giriş sadedinde İslâm tarihçiliğinin doğuşu incelenecektir. Tarihi arka plan bilgisi sunulduktan sonra İslâm Tarihinin ana kaynakları sadedinde siyer ve meğazi kaynakları ve genel İslam Tarihi kaynakları ele alınacaktır. Kaynak bilgisinin yanında ilgili derste öğrencinin kaynakları nasıl kullanacağı ve her bir kaynağın bilgi değeri açısından önemi kavratılmaya çalışılacaktır.

İTS-512 Endülüs Siyasi ve Kültürel Tarihi (3 0 3) (Seçmeli)

Endülüs Emevileri dönemi dini, siyasi, sosyal ve kültürel gelişmeler ele alınacak, İslam medeniyetinin ana unsurları ve bu medeniyeti oluşturan çevresel faktörler incelenecektir. Yaklaşık sekiz asırlık bir zaman dilimini kapsayan Endülüs dönemi İslam Tarihi siyasi ve kültürel açılarından oldukça önemlidir. Bu dönemde ilk fetih yıllarından sonra bölgede kalıcı hale gelen müslümanların kurmuş oldukları siyasi teşekküller ele alınacaktır. İlk olarak fetihler ve valiler dönemi, bu dönemde ortaya çıkan iç siyasi meseleler; Endülüs Emevi Emirliği ve sonrasındaki hilafet dönemleri ve belirgin özellikleri sebep-sonuç bağlamında incelenecektir. Halifeliğin yıkılışını takiben ortaya çıkan Mülûku't-Tavâif, Murabıtlar, Muvahhidler, Nasriler dönemlerinden sonra müslümanların yarımada üzerindeki hukuki statüleri anlamındaki müdeccen ve moriskolar dönemi olayları ve gelişmeleri incelenecektir. Bu dersle birlikte öğrencinin İslam kültür ve medeniyetinin Endülüs dönemindeki durumunun anlaşılması ve edinilen bilgilerin çağdaş meselelerde kullanılması sağlanacaktır.

İTS-513 Cumhuriyet Türkiye'sinde İslam Tarihçiliği (3 0 3) (Seçmeli)

Dersin amacı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan günümüze kadar geçen sürede İslam Tarihi alanında yapılan çalışmaları incelemektir. Bu alanda yapılan çalışmaların tespitine öncelik verilecektir. Yüksek lisans, doktora, makale, kitap vs. düzeyinde yapılan çalışmaların envanteri çıkarılacaktır. Çıkarılan envanter üzerinden çalışmalar Dört Halife, Emevi, Abbasi dönemleri gibi tasnif edilecektir. Her döneme ait olmak üzere çalışmalardan örnekler seçilecek ve bunlar üzerinden kritik yapılacaktır. Böylece cumhuriyet öncesi yapılan çalışmalarla, cumhuriyet sonrası yapılan çalışmalar arasında yöntem, metot ve içerik itibarıyla örtüşen ve farklılaşan yönlerin tespiti kazanım olarak ortaya çıkacaktır.

İTS-514 Türk-İslam Devletleri Siyasi ve Kültürel Tarihi (3 0 3) (Seçmeli)

Dersin amacı, Türklerin İslamiyet'i kabulünden itibaren Büyük Selçuklu Devleti'ne kadar kurmuş oldukları devletlerin siyasi ve kültürel tarihini incelemektir. Başlangıçta Türklerin İslamiyet'i kabulü ve sonuçlarına değinilecektir. Daha sonra ilk Müslüman Türk hanedanlarının, Karahanlıların ve Gaznelilerin siyasi ve kültürel tarihleri ayrıntılı bir şekilde incelenecektir. Ayrıca söz konusu devletlerin birbiriyle olan ilişkileri üzerinde durulacak konular arasında yer almaktadır. Nihayetinde Müslüman Türklerin İslam'a, İslam'ın da Türklere sağladığı katkılar üzerine tespitler yapılmış olacaktır.

İTS-515 Tarih Felsefesi (3 0 3) (Seçmeli)

Dersin amacı, tarih disiplininin felsefe ile olan ilişkisini tespit etmek, tarih felsefesinin temel kavramları ve problemleri hakkında bilgi sahibi olmaktır. Tarih felsefesinin tarihçesi ve geçirdiği dönemler, tarihin çağlara ayrılması nasıl olmalı ve mevcut uygulama, dönemlere göre tarihî düşünce ve tarih filozoflarının yaklaşımları, tarih yazımı ve tarih felsefesi, tarihte doğruluk ve olgu, tarih ve metotları, tarihsel bilginin kritiği incelenecek konular arasında yer almaktadır. Bu konular çerçevesinde tarihsel varlık alanını yöneten ilkeler tanınmış ve tarihi belirleyen faktörlerin neler olduğu ayırt edilmiş olacaktır.

İTS-516 Osmanlı Siyasi ve Kültürel Tarihi I (3 0 3) (Seçmeli)

Dersin amacı, kuruluşundan önemli toprak kayıplarının olduğu 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'na kadar geçen süreçte Osmanlı'nın siyasi ve kültürel tarihini incelemektir. Öncelikle Osmanlı'nın tarih sahnesine çıkışını etkileyen saikler üzerinde durulacak, daha sonra yukarıda belirtilen süreye kadar kronolojik olarak siyasi, iktisadî, sosyal, askerî ve kültürel gelişmeler incelenecektir. Ancak 18. yüzyılın sonunda Osmanlı tarihinde menfi iz bırakan Küçük Kaynarca Antlaşması'na ve bunun hemen öncesinde yaşanan olaylara özellikle değinilecektir. Ayrıca mezkur süreçte tahtta bulunan padişahların şahsiyetleri, ilmi, edebî ve manevi yönleri üzerinde de durulacaktır.

İTS-517 Osmanlı Siyasi ve Kültürel Tarihi II (3 0 3) (Seçmeli)

Dersin amacı, 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'ndan 1922 yılında saltanatın kaldırılmasına kadar geçen süreçte Osmanlı'nın siyasi ve kültürel tarihini incelemektir. 1774 öncesi Osmanlı'nın genel durumu kısaca ele alınacak ve sonrasında 1922'ye kadar Osmanlı'nın siyasi, diplomatik, askeri ve kültürel tarihi, iç ve dış gelişmeleri kronolojik bir çerçevede incelenecektir. Dolayısıyla Osmanlı'nın sosyal yapısı ve ilişkileri, kültür veya materyal hayat, sosyal değişim, modernizasyon veya batılılaşma, Osmanlı ticareti ve kapitülasyonlar, ekonomik değişim, endüstri devrimi ve Osmanlı'ya yansımaları gibi konularda bilgi sahibi olunacaktır.

İTS-518 Türk Edebiyatında Hz. Muhammed (3 0 3) (Seçmeli)

Bu dersin muhtevası Hz. Peygamber ile ilgili edebi türlerdir. Öncelikle na't türünden başlayarak Sıyerler (Siretü'n-Nebi), Mevlid, Hilye ve Esmâ-i Nebiler incelenecektir. Hz. Peygamber'in miracını ele alan Miraciye ve Mirac-nameler üzerinde durulacaktır. Kırk Hadisler (Hadis-i Erbain), Hicret-nameler, Gazavat-nameler, Mucize-nameler ve Şefaât-nameler tanıtılacaktır. Böylece Hz. Peygamber sevgisinin Türk İslam edebiyatındaki tezahürleri gözler önüne serilecek, bu türde yazılan eserler incelenecektir.

İTS-519 Türk İslam Edebiyatı Metinleri I (3 0 3) (Seçmeli)

Türk İslam edebiyatının manzum/mensur metinlerinden okuma ve anlama çalışmaları, dersin konusunu oluşturmaktadır. Klasik edebiyatımızın ilk dönem metinleri ele alınıp incelenecektir. 13-14. yy. metinlerinden okumaya başlanacak, 15-16. yy. divan şairlerinden dini manzumelerle devam edilecektir. Dini konulu mesnevi metinleri, gazel ve kasidelerde dini unsurlar incelenecektir. Bu metinlerin yanı sıra 17. yy. şairlerinden dini metinlere bakılacaktır. Ayrıca dini muhtevalı mensur metinler de dersin konuları arasında yer alacaktır.

İTS-520 Türk İslam Edebiyatı Metinleri II (3 0 3) (Seçmeli)

Bu derste metin şerhi, metin açıklaması, metin incelemesi, metin tahliline ilişkin tanımlar, klasik şiir metinlerinin şerhi için bilinmesi gereken temel hususlar ele alınacaktır. Mevlana Celaleddin Rumi'nin Mesnevi'sinden beyit örneklerinin uygulamalı şerhi yapılacaktır. Fuzuli ve Su kasidesi incelenecektir. Nabi'nin Divan'ındaki Na'tlar okunacaktır. Şeyh Galib Divan'ından beyit örneklerinin uygulamalı şerhi yapılacaktır. Bunun yanında değişik divanlardan beyitler seçilip okunacak ve şerh edilecektir.

İTS-521 Türk İslam Edebiyatı I (3 0 3) (Seçmeli)

İslam öncesi Türk edebiyatından başlayarak İslam öncesi Türk edebiyatında dinin rolü üzerinde durulacaktır. Türklerin müslüman oluşu ve Türk İslam edebiyatının öncüsü Ahmed Yesevi'nin görüşleriyle Divan-ı Hikmet incelenecektir. İslami dönemde edebiyatın ilk örnekleri sayılan Kutadgu Bilig, Divanu Lugati't-Türk ve Atabetü'l-Hakayık ele alınacaktır. Bununla birlikte Türk edebiyatının Anadolu'daki gelişim süreci, ilk dönem eserleri ve zirve isimlerine bakılacaktır. Klasik dönemden günümüze kadar edebiyatın seyrine ışık tutulup kaynaklar hakkında bilgiler derlenecektir.

İTS-522 Türk İslam Edebiyatı II (3 0 3) (Seçmeli)

Bu derste, Türk İslam edebiyatının yapısı, türlerin oluşma süreci incelenecektir. Dini konulu türlerden Cenab-ı Allah ile ilgili olan tevhid ve münacatlara bakılacaktır. Hz. Peygamber'i konu edinen na't, hilye ve mevlidler, siyer ve miraciyeler işlenecektir. Bunun yanı sıra makteller ve mersiyeler ele alınıp değerlendirilecektir. Kıyasü'l-Enbiya, manzum Kur'an tercümelemleri, manzum ilmiyeler, manzum şurutu's-salatlar, fütüvvet-nameler, Ramazaniye ve Regaibiyyeler, Şathiyeler araştırılacaktır.

İTS-523 Dini Tasavvufi Türk Edebiyatı Metinleri I (3 0 3) (Seçmeli)

Hacı Bektaş-ı Veli'den başlayarak metin örnekleri incelenecektir. Yunus Emre divanından şiir örneklerine bakılacaktır. Daha sonra İznikli Eşrefoğlu Rumi'den, Dede Ömer Ruşeni'den, Niyazi-i Mısri'den, Şeyh Galib'den, İbrahim Gülşeni'den, Nazir İbrahim'den, Nizamoğlu Seyyid Seyfullah'tan, Şemseddin Sivasi'den, Davud-u Halveti'den ve Ahmet Hayali'den metin örnekleri ele alınıp incelenecektir.

İTS-524 Dini Tasavvufi Türk Edebiyatı Metinleri II (3 0 3) (Seçmeli)

Bu derste Mevlana Celaleddin'den itibaren metinler okunup tahlil edilecektir. Fuzuli'nin Leyla ve Mecnun mesnevisi şerh edilecektir. Necati Bey divanından şiir örneklerine bakılacaktır. Hakani Mehmed Bey'in Hilye örneği ele alınacaktır. Miraciye, Esmâ-i Hüsnâ ve Tevhid örnekleri üzerinde durulacaktır. Bunların yanında Adli mahlasıyla şiirler yazan Sultan II. Bayezid'in münacatı okunup değerlendirmeleri yapılacaktır. Nihayet değişik divanlardan şiir tahlilleri üzerinde çalışılacaktır.

İTS-525 Türk Musikisi Kaynakları (3 0 3) (Seçmeli)

Türk Musikisi kaynakları, yazma ve matbu kitaplardan güfte mecmualarına, sesli olarak kaydedilmiş plaklara kadar geniş bir yelpazeyi içinde barındırır. Bu anlamda, ansiklopediler, bibliyografyalar, biyografiler, süreli yayınlar, ses kayıtları, dini musiki icra edilen mekanlarda icra edilenler, geleneklerle yaşatılanlar, müzik şiir antolojileri ve sakınameler bu dersin sınırları içerisinde incelenektir. Ayrıca medeniyet tarihi kitapları, eski dönem müzik tarihi eserleri, saray günlükleri ve teşrifatı gibi eserler, müzikle tedavi konusundaki kitaplar bize kaynak olarak rehberlik edecektir.

İTS-526 Türk Din Musikisi Nazariyatı ve Repertuarı (3 0 3) (Seçmeli)

Müziğin yazılmasını sağlayan nota başta olmak üzere, nota değerleri, sus işaretleri, porte, ölçüyle ilgili bilgiler ele alınacaktır. Ses sistemi üzerinde durulacak ve makamları oluşturan dörtlü ve beşli yapılar incelenecektir. Musikide usul, usullerde mertebeler, usul vurulması ve ritim aletleri araştırılarak basit usuller gösterilecektir. Türk musikisinde makam kavramı incelenerek basit makamlar tanıtılacaktır. Dini musikinin bölümleri olan cami ve tekke musikisi formları işlenecektir. Bu meyanda Kur'an tilaveti, ezan, sala, tevşih, temcid mersiye miraciye ve mevlid örnekleriyle okunma usul ve adabı üzerinde durulacaktır.

İTS-527 İlk Devir İslam Mimarisi (3 0 3) (Seçmeli)

Bu derste erken İslam toprakları, toprağın simgesel olarak temellük edilişi, İslam'ın sanat konusundaki tutumu, İslam'da dini sanat olarak cami, dindışı İslam sanatı örneği olarak saray ve şehir, dekorasyon gibi unsurlar tanıtılacaktır. İslam mimarisinin başat eseri camilerin özellikleri ele alınarak, alemler, kapılar, kubbeler, mihraplar, minberler, pencereler, sütunlar, vaaz kürsüleri, geçiş elemanları vb. bölümleri incelenecektir. Arap yarımadasından Kuzey Afrika'ya, oradan Endülüs'e kadar giden coğrafyada mimari eserlerdeki değişiklikler ve gelişimin izi sürülecektir.

İTS-528 Türk-İslam Süsleme Sanatlarında Malzeme ve Teknik (3 0 3) (Seçmeli)

Bu derste erken İslam süsleme sanatlarına genel bir atıf yapıldıktan sonra, Anadolu Selçuklu dönemi taş süslemeleri, geometrik ve bitkisel süslemeler, figürlü süslemeler ve yazı, çini sanatı, Beylikler ve Osmanlı dönemlerinde süsleme konuları ele alınacaktır. Bu çerçevede Mimar Sinan'ın süsleme anlayışı, Osmanlı dönemi süsleme anlayışının çağdaş kültür çevreleriyle ilişkisine değinilecektir. Ayrıca hat, tezhib, ebru, minyatür gibi sanatlar, icra edilme ve teknik usulleriyle incelenecektir. Selçuklu ve Osmanlı halı ve kilimlerdeki biçimler ikonografik olarak incelenecektir.